

Holksamtal

Ett samtal som pågick under en tredagarsresa med rälsbuss från Östersund längs inlandsbanan och malmbanan till Riksgränsen och åter till Östersund.

–Jag har ungefär trettio stycken, svarar jag på frågan om hur många fågelholkar som hänger i träden vid torpet på Vallnäset.

Utanför fönstret försvinner träden hastigt bakåt men då och då delar sig träden och släpper fram en tjärn eller en liten myr. Några snöfläckar skymtar här och där mellan de senvuxna tallarna. Min tillfällige reskamrat och jag har nyss sett en tjäderhöna bland träden. Då gick diskussionen över till fåglar vi sett och inte sett. Min reskamrat bygger sina holkar själv berättar han.

–Trettio stycken varav sju sitter inomhus. Förtydligar jag.

Rälsbussen saktar ner och stannar strax. Genom fönstret syns en liten stuga i en uthuggning. Fjölårsgräset lyser gult nu när solen tittar fram tillfälligt. Några stora björkar omringar den lilla gårdsplanen. Stugan har säkert varit i bättre skick en gång i tiden. De flesta av våra medpassagerare hänger på sig ytterkläder och går ut genom dörren längst fram som lokföraren har öppnat. Alla de som är på väg ut bär en kamera. Jag tar min jacka i ena handen och kameran i den andra och följer med ut. Min medpassagerare väljer att sitta kvar. När vi passerar föraren säger han att det blir ett kort uppehåll.

En kall vind slår emot mig när jag tränger igenom slyn närmast järnvägen och trampar in på den av fjölårsgräs fyllda gårdsplanen. Färgen på den lilla stugan flagnar, en glasruta är krossad och dörren hänger snett. Något som troligen varit ett uthus, återstår en hög av murkna bräddor intill ett ogräsfyllt trädgårdsland. En bäck hörs porla inne bland de tunga granarna som omger gläntan. Ingen väg finns. Inte ens en stig. Tankarna far iväg. Varför bodde man här och vad sysslade man med? Hur var det att bo här mitt i ingenstans? Jag återvänder till rälsbussen sedan jag, liksom alla andra, tagit ett antal bilder på det gamla bostället.

–Varför det?, säger min medpassagerare när jag återvänder till min plats. Fortfarande fundersam på varför folket bodde i den enliga stugan svarade jag att de kanske jobbade åt järnvägen. En av de andra passagerarna säger då

att det är en banvaktsstuga. De som bodde där arbetade med att underhålla banan.

–Nej, säger medresenären, jag undrar varför du har sju fågelholkar inomhus?

Med ett ryck startar rälsbussen igen. I högtalaren får vi höra att det blir ett längre stopp om en halvtimme. Där finns en väldigt gammal signal som fortfarande är i bruk.

–Jag hade inga fler. Och holkarna klarar sig bättre när de är skyddade mot regn, sol och vindar.

Skogen utanför fönstren försvinner bakåt igen. Snöfläckarna blir talrikare. En liten by med några hus passeras i en glimt.

–Och hackspetten kan inte omvandla dem till tändved. Den där stora svarta är duktig på att splinta ved. När den varit framme ser det ut som om någon stått och huggit ved där.

Träden glesnar utanför och öppna marker med sly och någon björk tar över utsikten. Långt i fjärran syns vita fjälltoppar.

–Men om hackspetten inte kommer åt att hacka sönder dina inomhusholkar hur ska då någon fågel kunna häcka där? frågar min reskamrat.

Rälsbussen saktar ner igen och stannar. I högtalaren hör vi att vi ska möta ett malmtåg. Nu känns det som snöklädda fjälltoppar har omringat oss. Och snön täcker marken. Det dundrar och skramlar utanför. Genom fönstret syns bruna vagnar rusa förbi. Så upphör bullret och vår rälsbuss är igång igen.

–Det går bra. Jag har borrarat ett hål i ytterväggen till varje holk. På så sett är det inga problem att häcka i holkarna. Talgoxarna är flitiga där men även svartvit flugsnappare.

Nu stannar vi igen. Det är väl den där signalen vi ska titta på. Samma procedur nu igen. Nästan alla går ut med ytterkläder och kamera. Den här gången följer min tillfällige reskamrat med. Vi gör sällskap mot den höga masten vid spåret. Högst upp sitter en vinge som, enligt sakkunskapen runtomkring, reglerar tågens framfart genom stationen vi står på. Vi står med ansiktet vänt upp mot den lilla vingen högst upp på stolpen.

–Ser det inte lite konstigt ut med fågelholkar på väggarna inomhus? Vad säger dina eventuella gäster? Och vad säger din familj? I vilket rum i huset sitter dom? frågar reskamraten.

Lokföraren tutar och det betyder att vi ska gå tillbaka in i rälsbussen och fortsätta färden. Det var kallt ute så jag håller upp en mugg med kaffe ur termoserna.

–De hänger i ladan, svarar jag och tar en klunk kaffe medan rälsbussen gungar vidare mot norr.

Lars Holmqvist